Utbildningsutskottets betänkande 1984/85:13

om anslag till skolöverstyrelsen, m. m. (prop. 1984/85:100)

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1984/85:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkterna B 1–B 6 jämte motioner.

1. **Skolöverstyrelsen.** Regeringen har under punkt B 1 (s. 117–122)

dels föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats om förändringar i skolöverstyrelsens organisation,

2. till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 135 787 000 kr.,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförts beträffande tjänsten som överdirektör i skolöverstyrelsen och om skolöverstyrelsens verksstyrelse.

Motionerna

1984/85:731 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

12. att riksdagen för kommande budgetår beslutar höja statsbidraget till Riksförbundet Hem och skola med 62 000 kr. utöver regeringens förslag,

26. att riksdagen avslår propositionens förslag om bidrag till löntagarorganisationerna för rekrytering till handledarutbildningen.

1984/85:1325 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om ett nytt bidrag på 1 milj. kr. till löntagarorganisationerna under anslaget B 1. Skolöverstyrelsen.

1984/85:1890 av Larz Johansson (c) och Kerstin Göthberg (c) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag i budgetpropositionen bil. 10 punkt B 1 hemställan 1 i denna del.

1984/85:1948 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering av utvecklingen i grundskolan,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om inrättandet av en parlamentarisk skoldelegation med företrädare för samtliga riksdagspartier i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:2522 av Rune Rydén m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att nuvarande avdelning för gymnasieskola och avdelning för vuxenutbildning inom skolöverstyrelsen ersätts med *en* avdelning som har ett samlat ansvar för i huvudsak all frivillig utbildning.

1984/85:2822 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen beslutar att statligt bidrag till löntagarorganisationernas verksamhet med skolinformatörer inte skall utgå,

3. att riksdagen beslutar att inga medel skall utgå till information i anslutning till 1980 års läroplan för grundskolan,

4. att riksdagen beslutar att att avslå regeringens förslag att från anslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar till anslaget Skolöverstyrelsen överföra 1 000 000 kr.,

5. att riksdagen beslutar att från anslaget Statens institut för läromedelsinformation till anslaget Skolöverstyrelsen överföra 1 643 000 kr.,[1]

6. att riksdagen beslutar att till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 133 308 000 kr.

Utskottet

Under förevarande anslag behandlar föredragande statsrådet frågan om bidrag till vissa organisationer och finner det därvid angeläget att *bidrag* kan utgå *till Riksförbundet Hem och skola* för att öka rekryteringen av i förbundet aktiva föräldrar till elever på grundskolans högstadium. I propositionen anges inget belopp för ändamålet.

I motion 1984/85:731 (fp) yrkande 12 föreslås med hänvisning till att Riksförbundet Hem och skola utför ett angeläget arbete som länk mellan barnets viktigaste miljöer att riksdagen för budgetåret 1985/86 beslutar höja statsbidraget till förbundet med 62 000 kr. utöver regeringens förslag.

Av propositionen framgår att föredragande statsrådet under förevarande anslag har fört upp en anslagspost om 1 359 000 kr. till bidrag till Riksförbundet Hem och skola och vissa andra organisationer m. m. för budgetåret 1985/86, vilket är en ökning med 158 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Då det ankommer på regeringen att besluta om fördelningen av dessa medel avstyrker utskottet yrkande 12 i motion 1984/85:731.

Den nuvarande innehavaren av *tjänsten som överdirektör vid skolöverstyrelsen (SÖ)* har förordnats på annan tjänst fr. o. m. den 1 juli 1985. Mot bakgrund av att SÖ skall redovisa erfarenheter av den nya organisationen av den statliga skoladministrationen vid utgången av december 1986 och att frågan om ledningen av statliga myndigheter f. n. utreds förordar föredragande statsrådet att – under förutsättning att överdirektörstjänsten blir ledig – en förenklad konstruktion av verksledningen prövas. Statsrådet avser därför

[1] Yrkandet behandlas även under punkt 4 i detta betänkande.

föreslå regeringen att vakantsätta tjänsten fr. o. m. den 1 juli 1985 och att vidta vissa åtgärder bl. a. avseende SÖ:s styrelse som följer därav. Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad i budgetpropositionen har anförts beträffande tjänsten som överdirektör i SÖ och om SÖ:s verksstyrelse.

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet har anfört i ärendet.

Riksdagen har tidigare under innevarande riksmöte beslutat om en ny organisation för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen (prop. 1984/85:59, AU 1984/85:9, rskr. 1984/85:101). Beslutet innebär bl. a. att SÖ för tiden efter den 1 januari 1986 inte längre utgör den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningen. Huvuddelen av SÖ:s nuvarande arbetsuppgifter på området kommer därmed att övergå till ny organisation. Förändringen motiverar enligt föredragande statsrådet en viss omfördelning av uppgifter mellan ett par avdelningar inom SÖ. Statsrådet tillstyrker ett förslag av SÖ att avdelningen för vuxenutbildning fr. o. m. den 1 juli 1985 övertar det samlade ansvaret för nuvarande påbyggnadsutbildningar i gymnasieskolan från avdelningen för gymnasieskolutbildning. Regeringen begär riksdagens godkännande av vad föredragande statsrådet har förordat om *förändringar i SÖ:s organisation*.

Ett par motioner har väckts med anledning av förslaget. I motion 1984/85:1890 (c) yrkas avslag på detsamma. Den föreslagna ordningen strider mot motionärernas principiella uppfattning om påbyggnadsutbildningarnas roll i utbildningsväsendet. Enligt motion 1984/85:2522 (m) synes det mindre välbetänkt att splittra gymnasieskolavdelningens nu samlade ansvar för gymnasieskolan på två avdelningar. Motionärerna menar att den uppkomna situationen snarast talar för en sammanslagning av de båda avdelningarna till en ny avdelning, som får det samlade ansvaret för i huvudsak all frivillig utbildning.

Såsom påpekas i propositionen innebar riksdagens beslut våren 1981 om den statliga skoladministrationen (prop. 1980/81:107, UbU 1980/81:38, rskr. 1980/81:395) bl. a. att samtliga gymnasieskolfrågor t. v. skulle samlas i en avdelning och samtliga vuxenutbildningsfrågor i en avdelning. Emellertid övervägdes i den då aktuella propositionen även ett av den skoladministrativa kommittén i dess betänkande (SOU 1980:5) Förenklad skoladministration – principer för ny organisation framfört förslag om en gemensam enhet för gymnasieskolan samt den statliga och kommunala vuxenutbildningen. Föredragande statsrådet var emellertid med hänsyn till flera pågående utredningar på utbildningsområdet inte beredd att tillstyrka ett sammanförande av uppgifter som rör gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen till en enda enhet inom SÖ.

Utskottet utgår från att den nu av SÖ föreslagna organisationen inte skall innebära att samverkan mellan de berörda avdelningarna i frågor om ungdomsutbildning och vuxenutbildning försvåras. Med detta avstyrker

utskottet motionerna 1984/85:1890 och 1984/85:2522 och föreslår att riksdagen bifaller proposition 1984/85:100 i berörd del.

Regeringen föreslår att riksdagen till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 skall anvisa ett förslagsanslag av 135 787 000 kr. Häri beräknas 1 milj. kr. för bidrag till löntagarorganisationerna för att tillgodose behovet av ytterligare insatser för rekrytering och utbildning av handledare. Beloppet föreslås föras över från anslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m. m. Vidare har vid medelsberäkningen bl. a. beräknats 1 milj. kr. i särskilda medel för information om läroplanen för grundskolan (Lgr 80).

I motionerna 1984/85:731 (fp) yrkande 26, 1984/85:1325 (c) yrkande 4 och 1984/85:2822 (m) yrkande 4 avvisas förslaget om 1 milj. kr. till löntagarorganisationerna. I den sistnämnda motionen föreslås också dels att även den resterande delen av anslagsposten *Bidrag till löntagarorganisationer* (2 122 000 kr.) dras in (yrkande 2), dels att 1 milj. kr. för information om Lgr 80 inte beviljas (yrkande 3). I samma motion slutligen förordas att 1 643 000 kr. förs över till anslaget från anslaget Statens institut för läromedelsinformation (yrkande 5 i denna del). Medlen avser verksamheten med läromedel för minoritets- och invandrarundervisning (MINV). Sammanlagt bör riksdagen enligt motionen anvisa 133 308 000 kr. till Skolöverstyrelsen (yrkande 6).

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att det är angeläget att löntagarorganisationerna tar ett ökat ansvar för rekryteringen till handledarutbildning. Därmed tillstyrker utskottet förslaget att föra över 1 milj. kr. från anslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m. m. till anslagsposten Bidrag till löntagarorganisationer. Riksdagen föreslås med hänvisning härtill avslå motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del och 1984/85:2822 yrkande 4.

Enligt utskottets mening är det av värde att särskilda medel beräknas för information om Lgr 80 även för budgetåret 1985/86. Vidare bör anslagsposten Bidrag till löntagarorganisatoner föras upp under anslaget i enlighet med föredragande statsrådets beräkningar. Utskottet, som i det följande kommer att behandla anslaget Statens institut för läromedelsinformation, finner ej heller skäl att tillstyrka förslaget om en överföring av 1 643 000 kr. för MINV. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1984/85:2822 yrkandena 2 och 3 samt yrkande 5 i denna del.

Utskottet, som ej heller i övrigt har något att erinra mot den i proposition 1984/85:100 under förevarande anslag redovisade medelsberäkningen, föreslår att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del samt motion 1984/85:2822 yrkande 6 till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 135 787 000 kr.

Enligt motion 1984/85:1948 (vpk) har utvecklingen av grundskolan efter genomförandet av den nya läroplanen ökat behovet av att stärka riksdagens inflytande över och insyn i skolutvecklingen. För att göra detta möjligt och för att ge riksdagspartierna större möjligheter att styra utvärdering och datainsamling yrkar motionärerna att en grupp, sammansatt av representanter för samtliga riksdagspartier, tillsätts med uppdrag att följa tillämpningen av Lgr 80 och andra föreskrifter, vilka reglerar verksamheten i grundskolan (yrkande 2). Riksdagen bör vidare som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen har anförts om utvärdering av utvecklingen i grundskolan (yrkande 1). Motionärerna menar att det saknas samlad kunskap om hur ett antal beslutade åtgärder inom skolan har utfallit, och man saknar ett mer systematiskt bedrivet uppföljningsarbete.

Utskottet har under riksmötet 1983/84 två gånger i sina av riksdagen godkända betänkanden UbU 1983/84:5 och 1983/84:15 avstyrkt förslag om inrättande av en parlamentarisk skoldelegation i enlighet med yrkande 2 i den nu aktuella motionen. Utskottet har därvid hänvisat till att det i SÖ:s styrelse finns företrädare för riksdagspartier och att en politisk uppföljning av beslutade reformer på skolans område också är möjlig inom ramen för skolstyrelsernas verksamhet.

Mot bakgrund av det som anförts av motionärerna om utvärdering av verksamheten i skolan vill utskottet peka på att det ankommer på regeringen och berörda myndigheter att följa utvecklingen på skolområdet, se till att de beslut som riksdagen har fattat avseende skolan blir verkställda och föreslå de förändringar som anses påkallade. Utskottet vill exempelvis erinra om det uppdrag till SÖ om översyn av kursplanen i ämnet svenska för att möjliggöra ökad uppmärksamhet åt läsning, skrivning och litteratur som föredragande statsrådet aviserar i budgetpropositionen och förslaget om förändringar i inriktningen av fria aktiviteter, vilket utskottet kommer att ta ställning till i annat sammanhang. Det parlamentariska inflytandet över skolutvecklingen sker genom beslut av riksdagen på grundval av förslag som väcks i riksdagen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1984/85:1948.

Åberopande vad utskottet har anfört i det föregående hemställer utskottet

1. beträffande *statsbidraget till Riksförbundet Hem och skola*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:731 yrkande 12,
2. beträffande *tjänsten som överdirektör i skolöverstyrelsen och skolöverstyrelsens verksstyrelse*
   att riksdagen utan erinran lägger till handlingarna det som har anförts i proposition 1984/85:100,
3. beträffande *förändringar i skolöverstyrelsens organisation*
   att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motionerna 1984/85:1890 och 1984/85:2522 godkänner det som har förordats i propositionen,
4. beträffande *1 milj. kr. till löntagarorganisationerna för rekrytering och utbildning av handledare*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del och 1984/85:2822 yrkande 4,

5. beträffande *övriga bidrag till löntagarorganisationer, medel för information om läroplanen för grundskolan och viss överföring från anslaget Statens institut för läromedelsinformation*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2822 yrkandena 2 och 3 samt yrkande 5 i denna del,
6. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Skolöverstyrelsen* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del samt motion 1984/85:2822 yrkande 6 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 135 787 000 kr.,
7. beträffande *parlamentarisk skoldelegation m. m.*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1948.

2. **Länsskolnämnderna**. Regeringen har under punkt B 2 (s. 123–125) föreslagit riksdagen att till Länsskolnämnderna för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 141 969 000 kr.

Motionerna

1984/85:1343 av Anders Nilsson m. fl. (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i övrigt i motionen anförts om kompetensfördelningen mellan skolöverstyrelsen och de regionala skolmyndigheterna.[1]

1984/85:1894 av Elver Jonsson (fp) och Börje Stensson (fp) vari yrkas
1. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om åtgärder i syfte att förstärka skolans drogförebyggande undervisning på mellanstadiet inkluderande lärarnas fortbildning,
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om åtgärder i syfte att ytterligare utveckla ANT-kontaktpersonernas verksamhet vid länsskolnämnderna.

1984/85:1903 av Bengt Lindqvist (s) och Margareta Winberg (s) vari yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen sagts beträffande en utredning om särskilda stödåtgärder inom skolans ram för medicinskt handikappade elever.

1984/85:1921 av Catarina Rönnung m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar anhålla hos regeringen om en försöksverksamhet via länsskolnämnder för skolbibliotekskonsulenter och att medel därför avsätts inom ramen för anslaget B 2. Bilaga 10 i budgetpropositionen.

[1] Yrkandet behandlas även i utskottets betänkande 1984/85:18.

1984/85:1939 av Jörgen Ullenhag (fp) och Linnea Hörlén (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbättrad information till skolans personal om barn med medicinska handikapp.

1984/85:2287 av Karl Björzén (m) och Anders Andersson (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till bostadsutskottet remitterade motionen 1984/85:2286 – yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om avveckling av länsskolnämnderna.

1984/85:2822 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga –yrkas

7. att riksdagen beslutar att avskaffa de regionala planeringsråden samt att därmed till Länsskolnämnderna för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 134 889 000 kr.

Utskottet

I enlighet med vad föredragande statsrådet tidigare under innevarande riksmöte har anmält i propositionen om en samordnad och intensifierad narkotikapolitik (prop. 1984/85:19 bil. 4) beräknar statsrådet medel under förevarande anslag bl. a. för utökad kontaktverksamhet i storstadslänen avseende *kampen mot bruket av alkohol, narkotika och tobak (ANT)* och för verksamhetsstöd till lokala ANT-projekt till ett sammanlagt belopp av 1 597 000 kr.

I motion 1984/85:1894 (fp) behandlas droginformationen i grundskolan. Motionärerna anför att det finns skäl att öka insatserna härvidlag på mellanstadiet och att detta kräver relevant fortbildning av klasslärarna (yrkande 1). Vidare bör åtgärder vidtas i syfte att ytterligare utveckla ANT-kontaktpersonernas verksamhet vid länsskolnämnderna så att de nuvarande halva tjänsterna överlag utökas till heltidstjänster (yrkande 2). F. n. ges resurser motsvarande heltidstjänster endast till nämnderna i storstadslänen.

Riksdagen har tidigare under innevarande riksmöte beslutat om ökade insatser i skolan mot missbruk av alkohol, narkotika och tobak (prop. 1984/85:19 bil. 4, UbU 1984/85:7, rskr. 1984/85:105). Beslutet innebär att den utökade ANT-kontaktverksamheten i de tre storstadslänen blir permanent fr. o. m. budgetåret 1985/86 och likaså skall det särskilda verksamhetsstödet för ANT-projekt bli reguljärt fr. o. m. samma budgetår. Dessutom beslutades om vissa förstärkningar på skolöverstyrelsen (SÖ).

Utskottet erinrar om vad i det föregående har nämnts om vissa resurser vid länsskolnämnderna. Vidare vill utskottet hänvisa till vad i budgetpropositionen har anförts om en förstärkning med 341 000 kr. avseende SÖ:s ansvar för drogupplysning och drogbekämpning på skolområdet (s. 119).

Utskottet vill i sammanhanget även peka på att skolan enligt bestämmelserna i läroplanen för grundskolan skall ge eleverna insikter i farorna med

alkohol, narkotika och tobak samt att i den lokala arbetsplanen bör finnas en planering för arbete med frågor såsom alkohol, narkotika och tobak.

Utskottet, som utgår från att ANT-kontaktverksamheten lokalt läggs upp på ett ändamålsenligt sätt och att man därvid beaktar sådana synpunkter som framförs i motion 1984/85:1894, anser med hänvisning till vad utskottet har redovisat ovan att motionen inte bör föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Med hänvisning till att ämnet svenska nyligen har blivit obligatoriskt på gymnasieskolans direkt yrkesförberedande linjer och att det enligt förslag i budgetpropositionen avses få utökad tid i grundskolan framhålls i motion 1984/85:1921 (s) skolbibliotekens viktiga roll som litteratur- och informationsförmedlare. Motionärerna föreslår en försöksverksamhet i vilken två eller flera länsskolnämnder slår sig samman om en *skolbibliotekskonsulent* med uppgift att informera skolstyrelser och skolledningar.

Skolbiblioteksverksamheten är, vilket motionärerna också påpekar, ett kommunalt åtagande. Utskottet, som delar motionärernas uppfattning om värdet av litteraturläsning i skolan, utgår från att kommunerna så långt möjligt ser till att eleverna har tillgång till goda bibliotek.

När det gäller länsskolnämndernas insatser vill utskottet erinra om att det åligger dem att följa den pedagogiska utvecklingen och vid förändringar i läroplaner vidta de åtgärder som de finner ändamålsenliga inom ramen för befintliga resurser. I sammanhanget bör framhållas vad föredragande statsrådet anför i budgetpropositionen i avsnittet Kultur i skolan (s. 17 ff.) om samverkan mellan skola och folkbibliotek och om lokalt och regionalt anordnade läsfrämjande projekt. Utskottet vill här även erinra om att föredragande statsrådet avser att föreslå regeringen att senare under innevarande riksmöte för riksdagen lägga fram en särskild proposition om litteratur- och biblioteksfrågor. Med hänvisning till det anförda bör riksdagen enligt utskottet avslå motion 1984/85:1921.

I ett par motioner behandlas utförligt de medicinskt handikappade elevernas situation i skolan, och man framför förslag om åtgärder för att bättre kunna tillgodose deras speciella behov. En väg kan enligt motion 1984/85:1903 (s) vara att knyta särskilda konsulenter för *medicinskt handikappade barn* till länsskolnämnderna eller till de fem planeringsberedningarna för stöd åt handikappade elever. Formerna för en sådan stödorganisation bör enligt motionärerna skyndsamt utredas. I motion 1984/85:1939 (fp) framhålls att det är viktigt att informationen till skolans personal om barn med medicinska handikapp förbättras.

Riksdagen beslutade under det föregående riksmötet om åtgärder för elever med handikapp i det allmänna skolväsendet (prop. 1983/84:27, UbU 1983/84:8, rskr. 1983/84:112). I propositionen behandlades även frågor rörande den i förevarande sammanhang aktuella gruppen av elever. Föredragande statsrådet anförde att de i propositionen föreslagna planeringsbered-

ningarna för handikappades undervisning kan komma att få stor betydelse, när det gäller att samordna insatserna och att vidta åtgärder för elever med bl. a. medicinska handikapp. Regeringen har sedermera den 26 januari 1984 gett SÖ i uppdrag att tillsammans med socialstyrelsen utarbeta ett informationsmaterial till skolorna, som redogör för de kunskaper som finns om dessa funktionshinder samt vilka åtgärder som kan vidtas för att underlätta barnens skolgång. Enligt vad utskottet har erfarit har SÖ från organisationer och myndigheter samlat sådant material, och överstyrelsen avser nu att utarbeta ett eget material till skolorna.

Enligt 7 § förordningen (1984:75) om regional samverkan i fråga om undervisning för elever med handikapp får planeringsberedningen i mån av behov anlita utomstående som har kunskaper om handikapp. Detta kan bl. a. gälla medicinskt handikappade elever. Utskottet utgår från att den lokala skolhälsovården i mån av resurser medverkar i att underlätta de medicinskt handikappade elevernas skolgång och informerar skolans övriga personal om dessa elevers speciella situation.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionerna 1984/85:1903 och 1984/85:1939 inte bör föranleda någon särskild riksdagens åtgärd, varför de avstyrks.

I vad gäller *anslag* till Länsskolnämnderna föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 141 969 000 kr.

I motion 1984/85:2822 (m) yrkande 7 ifrågasätts värdet av de regionala planeringsråden. Motionärerna föreslår att medlen för dessa dras in och yrkar att ett belopp förs upp under anslaget som med 7 080 000 kr. understiger regeringens förslag.

Utskottet avstyrkte under det föregående riksmötet ett motionsledes framfört förslag att avveckla de regionala planeringsråden och erinrade därvid om att SÖ hade ett uppdrag av regeringen att utvärdera bl. a. försöksverksamheten med de regionala planeringsråden (mot. 1983/84:2097, UbU 1983/84:15). SÖ har i december 1984 inkommit med en utvärdering av ifrågavarande verksamhet. Denna bereds f. n. inom regeringskansliet. Med hänvisning härtill och med instämmande i föredragande statsrådets medelsberäkning avstyrker utskottet motion 1984/85:2822 yrkande 7 och föreslår att riksdagen beviljar de av regeringen begärda medlen.

Utskottet tar nu upp till behandling ett par motioner som rör den statliga skoladministrationen och främst länsskolnämndernas roll i den.

I motion 1984/85:2287 (m) – motivering återfinns i den till bostadsutskottet remitterade motionen 1984/85:2286 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om *avveckling av länsskolnämnderna*. Motionärerna anser att många arbetsuppgifter som i dag utförs av skilda statliga länsorgan kan föras över till lokal nivå och att vissa åligganden helt kan upphöra. I vad gäller länsskolnämnderna bör dessa kunna avskaffas i samband med fortsatt decentralisering från statliga organ till skolstyrelserna och från dessa till

rektorsområden och skolor.

Utskottet erinrar om att riksdagen våren 1981 beslutade om den statliga skoladministrationen (prop. 1980/81:107, UbU 1980/81:38, rskr. 1980/81:395). Härvid fastslogs vilka uppgifter länsskolnämnderna skulle ha, och riksdagen drog upp riktlinjer för en organisationsform gemensam för de 24 nämnderna.

Sedermera har stat–kommun-beredningen (C 1983:02) och demokratiberedningen (C 1983:03) tillkallats med uppgift att arbeta med frågor som rör bl. a. länsskolnämnderna. Regeringen uppdrog den 15 december 1983 åt statskontoret att med utgångspunkt i en studie i Norrbottens län utforma ett förslag till samordnad statlig länsförvaltning och en från länsstyrelsen fristående skatteförvaltning. Statskontoret har nyligen i samråd med länsstyrelsen i Norrbottens län lämnat rapport med förslag om ökad inomregional samverkan med länsstyrelsen som centralt samordnande organ.

Utskottet har erfarit att arbete pågår inom utbildningsdepartementet med frågor om decentralisering och att samråd sker med en inom civildepartementet särskilt tillsatt arbetsgrupp för decentralisering av statlig verksamhet.

Utskottet anser att förslaget i motion 1984/85:2287 inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

I motion 1984/85:1343 (s) yrkande 2 framförs förslag rörande *fördelningen av vissa uppgifter mellan SÖ och länsskolnämnderna*. Motionärerna kommer härvid in på frågor som hänger samman med planeringssystemet och beslutsordningen i vad gäller dimensionering och fördelning av platserna i gymnasieskolan. Denna del av yrkandet avser utskottet att behandla i ett senare betänkande om gymnasieskolan under innevarande riksmöte. I den i förevarande sammanhang aktuella delen av yrkandet föreslår motionärerna att en stor del av besluten om lågfrekventa gymnasiala utbildningar förs över från SÖ till länsskolnämnderna. Vidare menar motionärerna att det är lämpligt att nämnderna ges befogenhet att själva besluta om sådana förändringar i läroplanen som medger en anpassning av visst ämne till den speciella struktur som präglar det egna länet eller den egna orten.

Utskottet har tidigare under innevarande riksmöte utförligt behandlat ett motionsledes framfört likartat förslag (mot. 1983/84:1710, UbU 1984/85:5 s. 2 f.). Utskottet erinrade om det i det föregående omnämnda riksdagsbeslutet om den statliga skoladministrationen och det som till följd därav gäller beträffande utläggningen av platser för lågfrekventa utbildningar i gymnasieskolan och beslut om läroplaner. För egen del erinrade utskottet om verksamheten med lokalt arbetsmarknadsanknutna specialkurser och regionalt beslutade högre specialkurser. Utskottet avstyrkte motionen. Då utskottet inte finner att något har tillkommit som ger anledning till ändrat ställningstagande, föreslår utskottet att riksdagen likaledes avslår motion 1984/85:1343 yrkande 2 i motsvarande del.

Åberopande vad som anförts i det föregående hemställer utskottet

1. beträffande *droginformation m. m. i grundskolan*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:1894,
2. beträffande *skolbibliotekskonsulenter*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:1921,
3. beträffande *medicinskt handikappade elever*
   att riksdagen avslår motionerna 1984/85:1903 och 1984/85:1939,
4. beträffande *anslagsbeloppet*
   att riksdagen till *Länsskolnämnderna* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motion 1984/85:2822 yrkande 7 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 141 969 000 kr.,
5. beträffande *avveckling av länsskolnämnderna*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:2287,
6. beträffande *länsskolnämndernas uppgifter*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:1343 yrkande 2 i denna del.

3. **Länsskolnämndernas utvecklingsstöd.** Regeringen har under punkt B 3 (s. 125–126) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen har förordats om fördelningen av utvecklingsstödet,

2. att till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 24 738 000 kr.

Motionerna

1984/85:1916 av Sylvia Pettersson m. fl. (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen beslutar att en del av projektpengarna för grund- och gymnasieskolans utveckling i budgetpropositionen avsätts för att främja jämställdhetsarbetet i skolan.

1984/85:2822 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

8. att riksdagen beslutar att till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 10 725 000 kr.,

9. att riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att från anslaget Forskning och centralt utvecklingsarbete inom skolområdet föra över 3 000 000 kr. till anslaget Länsskolnämndernas utvecklingsstöd.[1]

Utskottet

Ur förevarande anslag utgår medel dels för länsskolnämndernas verksamhet för främjande av lokalt utvecklingsarbete, dels för bidrag till kommunernas lokala skolutveckling. Mot bakgrund av vad skolöverstyrelsen (SÖ) dels i anslagsframställningen, dels i särskild skrivelse har anfört om orättvisor för små kommuner med få lärare och för kommuner med stort avstånd till

[1] Yrkandet behandlas även i utskottets betänkande 1984/85:15.

högskola föreslår föredragande statsrådet att de nuvarande reglerna för *fördelning av statsbidrag till lokal skolutveckling* ändras så att vid fördelningen av bidrag hänsyn kan tas dels till kommuner som på grund av omfattningen av sitt skolväsende, avstånd till högskola eller stora skolproblem behöver mer bidrag än som följer av nuvarande bestämmelser, dels till behovet att utveckla undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan. I enlighet med vad SÖ har föreslagit bör enligt föredragande statsrådet därvid en ökad inriktning ske mot gymnasieskolans förnyelse.

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet har förordat om fördelningen av utvecklingsstödet och föreslår att riksdagen bifaller proposition 1984/85:100 i denna del.

I motion 1984/85:1916 (s) föreslås åtgärder för att stärka arbetet i skolan med att åstadkomma *jämställdhet mellan könen*. Motionärerna åberopar det pågående utvecklingsarbetet i gymnasieskolan och erinrar om de medel för projekt inom grundskolan och gymnasieskolan som avsätts i budgetpropositionen. Enligt motionärerna bör en del av dessa medel "öronmärkas" för att främja jämställdhetsarbetet i skolan (yrkande 4).

Utskottet har senast i sitt betänkande 1984/85:5 under innevarande riksmöte utförligt behandlat frågan om skolans roll i arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män (s. 5 ff.). Utskottet framhöll därvid att det är angeläget att skolan engagerar sig i jämställdhetsarbetet. Utskottet delar sålunda motionärernas grundläggande uppfattning om vikten av ett medvetet jämställdhetsarbete i skolan. Däremot anser utskottet inte att riksdagen närmare skall ange att viss del av nu ifrågavarande resurser uttryckligen skall avse jämställdhetsarbete. Som utskottet ser det bör jämställdhetsaspekten föras in på flera olika områden såsom skola–arbetsliv, studie- och yrkesorientering och arbetsmiljö. Härav följer bl. a. att jämställdhetsfrågor alltid bör finnas med i fortbildning som syftar till förbättrad anknytning mellan utbildning och arbetsliv. Självfallet kan dessa frågor också behöva behandlas mer ingående i separata fortbildningsinsatser.

Utskottet anser med det anförda att riksdagen inte bör biträda förslaget om en "öronmärkning" av vissa medel för grundskolans och gymnasieskolans utveckling i enlighet med det som har förordats i motion 1984/85:1916 yrkande 4. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionsyrkandet.

När det gäller medelsberäkningen under anslaget föreslås att 3 milj. kr. förs över till anslaget från anslaget Forskning och centralt utvecklingsarbete inom skolväsendet. Med hänvisning till det pågående reformarbetet inom gymnasieskolan bör vidare enligt föredragande statsrådet ytterligare medel tillföras anslaget, dels genom en ökning med 1,8 milj. kr., dels genom en överföring av 8 925 000 kr. från det nuvarande anslaget Reformering av gymnasieskolan. Sammanlagt föreslår regeringen att riksdagen till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisar 24 738 000 kr.

I motion 1984/85:2822 (m) yrkande 9 i denna del avvisas förslaget om en

överföring till anslaget av 3 milj. kr. från anslaget Forskning och centralt utvecklingsarbete inom skolväsendet. Vidare har enligt motionärerna det regionala utvecklingsstödet inte lett till de resultat som avsågs, när förevarande anslag tillkom. Med hänvisning bl. a. härtill förordas i motionen en besparing om 11 013 000 kr. under anslaget. Riksdagen bör enligt motionens yrkande 8 till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisa sammanlagt 10 725 000 kr. (1 800 000 kr. + 8 925 000 kr.).

Utskottet har inget att erinra mot den i proposition 1984/85:100 under det förevarande anslaget redovisade medelsberäkningen, varför utskottet föreslår att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1984/85:2822 yrkandena 8 och 9, det sistnämnda yrkandet i denna del, till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisar 24 738 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *fördelningen av utvecklingsstödet*
   att riksdagen godkänner det som har förordats i proposition 1984/85:100,
2. beträffande *särskilda medel för jämställdhetsarbetet i skolan*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:1916 yrkande 4,
3. beträffande *anslagsbeloppet*
   att riksdagen till *Länsskolnämndernas utvecklingsstöd* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motion 1984/85:2822 yrkande 8 samt yrkande 9 i denna del för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 24 738 000 kr.

4. **Statens institut för läromedelsinformation.** Regeringen har under punkt B 4 (s. 127–128) föreslagit riksdagen att till Statens institut för läromedelsinformation för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 6 643 000 kr.

Motionen

1984/85:2822 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

5. att riksdagen beslutar att från anslaget Statens institut för läromedelsinformation till anslaget Skolöverstyrelsen överföra 1 643 000 kr.,

10. att riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att till Statens institut för läromedelsinformation för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 6 643 000 kr.

Utskottet

I sitt betänkande 1984/85:12 har utskottet nyligen tillstyrkt regeringens förslag att statens institut för läromedelsinformation (SIL) även i fortsättningen skall handha verksamhet med läromedel för minoritets- och

invandrarundervisning (MINV). Föredragande statsrådet beräknar medel bl. a. för denna verksamhet under förevarande anslag. Sammanlagt beräknas ett anslag till SIL om 6 643 000 kr.

I motion 1984/85:2822 (m) yrkande 10 i denna del förordas att SIL avvecklas. De oundgängligen nödvändiga uppgifter som SIL handhar kan enligt motionärernas uppfattning fullgöras inom ramen för skolöverstyrelsens (SÖ) verksamhet. Detta gäller även MINV-verksamheten. För att tillgodose medelsbehovet för denna verksamhet föreslås att 1 643 000 kr. förs över från det nu behandlade anslaget till anslaget Skolöverstyrelsen (yrkande 5 i denna del). Resten av anslaget bör enligt motionen slopas (yrkande 10 i denna del).

Riksdagen beslutade våren 1983 på regeringens förslag och med tillstyrkande av utskottet att SIL skulle bibehållas och angav då SIL:s arbetsuppgifter (prop. 1982/83:79, UbU 1982/83:15, rskr. 1982/83:162). Utskottet är fortfarande av den uppfattningen att statens övergripande ansvar för en tillfredsställande läromedelsförsörjning motiverar att det finns en särskild myndighet som har till huvudsaklig uppgift att bära och utveckla detta ansvar. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i den del de avser avveckling av SIL.

Utskottet har i det föregående (punkt 1) avstyrkt förslaget i motion 1984/85:2822 att överföra 1 643 000 kr. för MINV-verksamheten till anslaget Skolöverstyrelsen. Då utskottet inte har något att invända mot vad i proposition 1984/85:100 har anförts om medelsberäkningen under förevarande anslag, avstyrker utskottet även motionens yrkanden 5 och 10 i motsvarande delar och föreslår att riksdagen för budgetåret 1985/86 anvisar 6 643 000 kr. till Statens institut för läromedelsinformation.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *avveckling av statens institut för läromedelsinformation* att riksdagen avslår motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar,
2. beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen till *Statens institut för läromedelsinformation* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 6 643 000 kr.

5. **Stöd för produktion av läromedel.** Regeringen har under punkt B 5 (s. 129–130) föreslagit riksdagen att

1. medge att förhandsbesked om statsbidrag till stöd för produktion av läromedel får lämnas i enlighet med vad som förordats i propositionen,

2. till Stöd för produktion av läromedel för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 5 046 000 kr.

Motionen

1984/85:1942 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen under bil. 10 (utbildningsdepartementet) punkt B 5. Stöd för produktion av läromedel, för budgetåret 1985/86 anvisar 1 000 000 kr. utöver regeringens förslag.

Utskottet

Ur anslaget utgår bidrag för produktion av läromedel i ämnen, i vilka det råder brist på lämpliga läromedel. Som produktionsstödjande åtgärd nyttjar statens institut för läromedelsinformation (SIL) bl. a. ett förfarande med garanti, vilket innebär att producenten garanteras ett bidrag, om resultatet av försäljningen under viss tid inte motsvarar kostnaderna för framställningen. För att SIL skall kunna ge förhandsbesked om produktionsstöd i form av garantibelopp krävs att planeringsramar fastställs för en längre tidsperiod.

Utskottet tillstyrker vad föredragande statsrådet har förordat i fråga om förhandsbesked om statsbidrag till stöd för produktion av läromedel inom vissa i proposition 1984/85:100 angivna ramar för budgetåren 1986/87–1989/90.

Regeringen föreslår att riksdagen till Stöd för produktion av läromedel för budgetåret 1985/86 anvisar 5 046 000 kr.

I motion 1984/85:1942 (vpk) yrkande 1 föreslås att anslaget ökas med 1 milj. kr. i förhållande till vad regeringen har begärt. Motionärerna hänvisar till de särskilda behov som föreligger för att göra datatekniska läromedel tillgängliga för handikappade elever.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet erinra om att under förevarande anslag 0,5 milj. kr. fr. o. m. innevarande budgetår årligen avsätts under en treårsperiod för stöd till produktion av och information om läromedel på dataområdet inom grundskola och gymnasieskola. Utskottet finner också skäl att peka på att de medel för produktion av datalläromedel som SIL förfogar över enligt föredragande statsrådet i första hand bör avse utveckling och produktion av läromedel inom området för elever med handikapp (prop. 1984/85:100 bil. 10 s. 130).

Enligt utskottets uppfattning bör medel utöver vad regeringen har begärt prövas, när erfarenheter har vunnits om vilka ytterligare behov som föreligger.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1984/85:1942 yrkande 1 och föreslår att riksdagen anvisar medel till Stöd för produktion av läromedel i enlighet med förslaget i proposition 1984/85:100.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *förhandsbesked om statsbidrag till stöd för produktion av läromedel*

att riksdagen medger att besked får lämnas i enlighet med det som har förordats i proposition 1984/85:100,

2. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Stöd för produktion av läromedel* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motion 1984/85:1942 yrkande 1 för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 5 046 000 kr.

6. **Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade.** Regeringen har under punkt B 6 (s. 130–132) föreslagit riksdagen att till Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 13 233 000 kr.

Motionen

1984/85:1942 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas 2. att riksdagen under bil. 10 (utbildningsdepartementet) punkt B 6. Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade för budgetåret 1985/86 anvisar 2 500 000 kr. utöver regeringens förslag.

Utskottet

Regeringen föreslår att riksdagen under förevarande anslag beviljar 13 233 000 kr. för budgetåret 1985/86.

I motion 1984/85:1942 (vpk) åberopas att riksdagen har fattat viktiga beslut för att möjliggöra skolgång för handikappade människor. Besluten innebär att krav ställs på bl. a. rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade (RPH). Den nu föreslagna medelstilldelningen medger inte, menar motionärerna, en behövlig utbyggnad. Med hänvisning till resursbehovet hemställs i motionens yrkande 2 att anslaget Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade tillförs 2,5 milj. kr. utöver regeringens förslag.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet erinra om att anslaget till RPH vid genomförandet av den nya organisationen budgetåret 1977/78 uppgick till 3 793 000 kr. Under innevarande budgetår uppgår det till 12 160 000 kr., och regeringen föreslår för nästa budgetår, vilket framgår av det föregående, en ökning av anslaget med drygt 1 milj. kr.

Föredragande statsrådet aviserar i budgetpropositionen ett uppdrag till statskontoret att se över verksamheten vid RPH. Översynen bör, menar statsrådet, omfatta bl. a. möjligheterna till rationaliseringar och det långsiktiga behovet av resurser.

Mot bakgrund av den kraftiga uppräkning av anslaget som har gjorts under senare år och med hänvisning till det planerade uppdraget till statskontoret är utskottet inte berett att tillstyrka förslaget i motion 1984/85:1942 yrkande 2

om en utökning av verksamheten. Riksdagen bör med bifall till proposition 1984/85:100 anvisa 13 233 000 kr. till Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade för budgetåret 1985/86.

Utskottet hemställer med hänvisning till det anförda

att riksdagen till *Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade* med bifall till proposition 1984/85:100 och med avslag på motion 1984/85:1942 yrkande 2 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 13 233 000 kr.

Stockholm den 21 februari 1985

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Birgitta Rydle (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Göran Allmér (m), Lars Svensson (s), Birger Hagård (m), Margot Wallström (s), Larz Johansson (c) Linnea Hörlén (fp) och Nils Berndtson (vpk).

Reservationer

1. Statsbidraget till Riksförbundet Hem och skola (punkt 1, mom. 1)

Linnea Hörlén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar "Av propositionen" och slutar "motion 1984/85:731" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att Riksförbundet Hem och skola spelar en viktig roll i samarbetet mellan hem och skola, varför förslaget om en ökning av statsbidraget till förbundet i enlighet med motionen tillstyrks.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *statsbidraget till Riksförbundet Hem och skola*
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:731 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

2. Förändringar i skolöverstyrelsens organisation (punkt 1, mom. 3)

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Såsom påpekas" och på s. 4 slutar "berörd del" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att ansvaret för de gymnasiala

påbyggnadsutbildningarna och de övriga utbildningarna inom gymnasieskolan bör hållas samman inom en och samma avdelning och att det skall ligga kvar på den nuvarande avdelningen för gymnasieskolutbildning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1984/85:1890 och med avslag på proposition 1984/85:100 och motion 1984/85:2522 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *förändringar i skolöverstyrelsens organisation*
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1890 och med avslag på proposition 1984/85:100 och motion 1984/85:2522 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

3. 1 milj. kr. till löntagarorganisationerna för rekrytering och utbildning av handledare (punkt 1, mom. 4)

Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m), Larz Johansson (c) och Linnea Hörlén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Utskottet delar" och slutar "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad i motionerna anförs beträffande det nu ifrågavarande särskilda bidraget till löntagarorganisationerna tillstyrker utskottet yrkandena. Riksdagen bör sålunda som sin mening ge regeringen till känna att 1 milj. kr. för angivet ändamål inte bör utgå.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *1 milj. kr. till löntagarorganisationerna för rekrytering och utbildning av handledare*
att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del och 1984/85:2822 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

4. Övriga bidrag till löntagarorganisationer, medel för information om läroplanen för grundskolan och viss överföring från anslaget Statens institut för läromedelsinformation (punkt 1, mom. 5)

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Enligt utskottets" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna i motion 1984/85:2822 att den verksamhet som finansieras med hjälp av de i budgetpropositionen beräknade 2 122 000 kr. under anslagsposten Bidrag till löntagarorganisationer bör

kunna bedrivas i önskad omfattning utan detta specialdestinerade bidrag. Med hänvisning härtill tillstyrker utskottet motionens yrkande 2. Vidare tillstyrker utskottet yrkande 3 att särskilda medel för information om Lgr 80 ej längre bör utgå. Utskottet, som i det följande behandlar verksamheten vid SIL, anser även i likhet med motionärerna att medel motsvarande MINV-verksamheten bör föras över till nu förevarande anslag. Därmed tillstyrks motionens yrkande 5 i denna del.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *övriga bidrag till löntagarorganisationer, medel för information om läroplanen för grundskolan och viss överföring från anslaget Statens institut för läromedelsinformation*
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkande 2 och 3 samt yrkande 5 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

5. Anslag till Skolöverstyrelsen (punkt 1, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 3 och 4

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Utskottet, som" och slutar "135 787 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sina ställningstaganden i det föregående föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del och motion 1984/85:2822 yrkande 6 samt med avslag på proposition 1984/85:100 till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 133 308 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Skolöverstyrelsen* med bifall till motionerna 1984/85:731 yrkande 26 i denna del, 1984/85:1325 yrkande 4 i denna del och 1984/85:2822 yrkande 6 samt med avslag på proposition 1984/85:100 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 133 308 000 kr.,

6. Anslag till Skolöverstyrelsen (punkt 1, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Kerstin Göthberg (c), Larz Johansson (c) och Linnea Hörlén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar "Utskottet, som" och slutar "135 787 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sitt ställningstagande i fråga om ett särskilt bidrag om 1

milj. kr. till löntagarorganisationerna och till att utskottet i övrigt inte har något att erinra mot föredragande statsrådets medelsberäkning föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:731 yrkande 26, 1984/85:1325 yrkande 4 och 1984/85:2822 yrkande 4, samtliga yrkanden i denna del, samt med avslag på proposition 1984/85:100 och motion 1984/85:2822 yrkande 6 till Skolöverstyrelsen för budgetåret 1985/86 anvisar 134 787 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Skolöverstyrelsen* med bifall till motionerna 1984/85:731 yrkande 26, 1984/85:1325 yrkande 4 och 1984/85:2822 yrkande 4, samtliga yrkanden i denna del, samt med avslag på proposition 1984/85:100 och motion 1984/85:2822 yrkande 6 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 134 787 000 kr.,

7. Parlamentarisk skoldelegation m. m. (punkt 1, mom. 7)

Nils Berndtson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar "Utskottet har" och slutar "motion 1984/85:1948" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att utvecklingen i grundskolan tyder på ett behov av en fortlöpande parlamentarisk insyn i och kontroll av verksamheten i skolan. Ett lämpligt sätt att tillmötesgå detta behov är enligt utskottet att tillsätta en grupp med representanter för samtliga riksdagspartier med samma förfarande som vid beslutet om en parlamentarisk skoldelegation i samband med införandet av den nya läroplanen. Vid angivandet av arbetsuppgifter för en sådan delegation bör de synpunkter beträffande uppföljning av skolans verksamhet beaktas som framförs i motion 1984/85:1948. Vad utskottet här har anfört om en utvärdering av utvecklingen i grundskolan och en parlamentarisk skoldelegation med företrädare för samtliga riksdagspartier bör riksdagen med bifall till motionen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *parlamentarisk skoldelegation m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1948 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

8. Medicinskt handikappade elever (punkt 2, mom. 3)

Nils Berndtson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Riksdagen beslutade" och på s. 9 slutar "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att elever med medicinska handikapp utgör en grupp vars speciella problem det är angeläget att nu ägna särskild uppmärksamhet åt. I likhet med motionärerna anser utskottet – med hänvisning till vad som har anförts i motion 1984/85:1903 – att formerna för en stödorganisation inom skolan skyndsamt bör utredas. Stödorganisationen bör ha till uppgift att genom råd och sakkunnig information bistå i arbetet med att underlätta ifrågavarande elevers vistelse i skolan. Motionärernas tanke att för detta ändamål knyta särskild personal till länsskolnämnderna bör härvid övervägas.

Vad utskottet har anfört om en utredning angående medicinskt handikappade elevers behov av stöd bör riksdagen med bifall till motion 1984/85:1903 och med anledning av motion 1984/85:1939 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medicinskt handikappade elever*
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1903 och med anledning av motion 1984/85:1939 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

9. Anslag till Länsskolnämnderna (punkt 2, mom. 4)

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar "Utskottet avstyrkte" och slutar "begärda medlen" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionärerna i att värdet av de regionala planeringsråden kan ifrågasättas och att denna verksamhet bör upphöra. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkande 7 beslutar att minska anslaget till Länsskolnämnderna med 7 080 000 kr. jämfört med regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Länsskolnämnderna* med bifall till motion 1984/85:2822 yrkande 7 och med avslag på proposition 1984/85:100 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 134 889 000 kr.,

10. Anslag till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd (punkt 3, mom. 3)

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar "Utskottet har" och slutar "27 738 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att länsskolnämndernas utvecklingsstöd inte har givit de resultat som avsågs, när det tillkom. Fördelningen av stödet innebär också en administrativ belastning på länsskolnämnderna. Med hänvisning till detta förordar utskottet att 3 milj. kr., som i budgetpropositionen föreslås föras till förevarande anslag från anslaget Forskning och centralt utvecklingsarbete inom skolväsendet, förs tillbaka till det sistnämnda anslaget. Vidare tillstyrker utskottet en besparing under anslaget med 11 013 000 kr. Riksdagen föreslås sålunda med bifall till motion 1984/85:2822 yrkande 8 och yrkande 9 i denna del samt med avslag på budgetpropositionen till Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för budgetåret 1985/86 anvisa 10 725 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Länsskolnämndernas utvecklingsstöd* med bifall till motion 1984/85:2822 yrkande 8 samt yrkande 9 i denna del och med avslag på proposition 1984/85:100 för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 10 725 000 kr.,

11. Avveckling av statens institut för läromedelsinformation (punkt 4, mom. 1)

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar "Riksdagen beslutade" och slutar "av SIL" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att SIL skall upphöra som myndighet. Vissa av dess arbetsuppgifter bör övertas av SÖ. En sådan åtgärd är ett fullföljande i huvudsak av riksdagens beslut under riksmötet 1981/82 med anledning av proposition 1981/82:51 om vissa läromedelsfrågor (UbU 1981/82:8, rskr. 1981/82:127), vilket beslut under följande riksmöte revs upp av riksdagen (prop. 1982/83:79, UbU 1982/83:15, rskr. 1982/83:162). Kvarvarande angelägna uppgifter, däribland MINV-verksamheten, bör tas över av SÖ. I detta syfte bör 1 643 000 kr. föras över från det nu behandlade anslaget till SÖ-anslaget. Vad utskottet här har anfört om avveckling av SIL bör riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avveckling av statens institut för läromedelsinformation*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar som sin mening ger riksdagen till känna vad utskottet har anfört,

12. Avveckling av anslaget Statens institut för läromedelsinformation (punkt 4, mom. 2)

Under förutsättning av bifall till reservation 11

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar "Utskottet har" och slutar "för läromedelsinformation" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker motionärernas förslag att avveckla förevarande anslag redan fr. o. m. budgetåret 1985/86. Emellertid bör 1 643 000 kr. ur anslaget föras över till anslaget Skolöverstyrelsen och där avse MINV-verksamheten. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar avslår regeringens förslag i budgetpropositionen att anvisa medel under anslaget. Detta bör avvecklas.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2822 yrkandena 5 och 10 i motsvarande delar och med avslag på proposition 1984/85:100 beslutar att anslaget Statens institut för läromedelsinformation inte skall föras upp på riksstaten fr. o. m. budgetåret 1985/86,

13. Anslag till Stöd för produktion av läromedel (punkt 5, mom. 2)

Nils Berndtson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar "Utskottet vill" och slutar "proposition 1984/85:100" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det angeläget att resurser avsätts för att öka möjligheten även för handikappade elever att ha tillgång till läromedel inom dataområdet. Med hänvisning härtill tillstyrker utskottet förslaget i motionen att förstärka förevarande anslag med 1 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Stöd för produktion av läromedel* med bifall till motion 1984/85:1942 yrkande 1 och med avslag på proposition 1984/85:100 för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 6 046 000 kr.,

14. Anslag till Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade (punkt 6)

Nils Berndtson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "Utskottet vill" och på s. 17 slutar "budgetåret 1985/86" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det även i ett trängt budgetläge bör vara möjligt att bygga ut RPH-organisationen. Utskottet ansluter sig till motiven härför vilka anförs i motion 1984/85:1942 och tillstyrker därmed motionens yrkande 2 att 2,5 milj. kr. bör tillföras förevarande anslag under budgetåret 1985/86 utöver regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen till *Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade* med bifall till motion 1984/85:1942 yrkande 2 och med avslag på proposition 1984/85:100 för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 15 733 000 kr.

Särskilt yttrande

Avveckling av statens institut för läromedelsinformation (punkt 4, mom. 1)

Kerstin Göthberg (c), Larz Johansson (c) och Linnea Hörlén (fp) anför:

Vid föregående riksmöte föreslog vi att riksdagen, i enlighet med sitt tidigare ställningstagande till proposition 1981/82:51 om vissa läromedelsfrågor, borde besluta att avveckla statens institut för läromedelsinformation och att det övergripande ansvaret för hithörande frågor borde överföras till skolöverstyrelsen.

Vi står fortfarande fast vid denna principiella uppfattning men inser att tiden fram till budgetårsskiftet är alldeles för kort för att ett nytt beslut skulle te sig meningsfullt. Ett nytt beslut i den riktningen kräver nya överväganden och en rimlig genomförandetid, bl. a. med hänsyn till gällande arbetsrättslagstiftning.

minab/gotab Stockholm 1985 82083